

FØRINGER FOR KOMMUNEDELPLAN FOR MILJØ OG KLIMA

Det er en rekke lover, forskrifter, retningslinjer, stortingsmeldinger og andre dokumenter som gir føringer for Kommunedelplan for miljø og klima. Disse definerer kommunens ansvar og plikter, vektlegging av hensyn og mye mer. Alle disse førende dokumentene er omtalt under.

1 Nasjonale føringer

[Grunnloven](#) § 112 slår fast at staten har plikt til å iverksette nødvendige tiltak for å sikre både nåværende og fremtidige generasjoner rett til et levelig miljø og en mangfoldig natur. Samtidig har innbyggere rett til kunnskap om naturmiljøets tilstand og virkninger av alle inngrep i naturen.

[Lov om klimamål \(klimaloven\)](#) trådte i kraft 1. januar 2018. Loven skal fremme gjennomføring av Norges klimamål som ledd i omstilling til et lavutslippssamfunn i Norge i 2050. Loven skal fremme åpenhet og offentlig debatt om status, retning og framdrift i dette arbeidet.

[Lov om planlegging og byggesaksbehandling \(plan- og bygningsloven\)](#) inneholder regler for arealplanleggingen i Norge og er derfor sentral i miljøforvaltningen. Loven har også som formål å legge til rette for å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for bruk og vern av ressurser. Samspillet mellom plan- og bygningsloven og naturmangfoldloven er viktig for å ta vare på natur.

[Lov om forvaltning av naturens mangfold \(naturmangfoldloven\)](#) er den mest sentrale loven innen naturforvaltning. Loven regulerer forvaltning av arter, områdevern, fremmede organismer, utvalgte naturtyper og ivaretagelse av leveområder for prioriterte arter.

[Lov om skogbruk \(skogbrukslova\)](#) har som formål å fremme en bærekraftig forvaltning av skogressursene i landet med sikte på aktiv lokal og nasjonal verdiskaping, å sikre det biologiske mangfoldet, hensyn til landskapet, friluftslivet og kulturverdiene i skogen.

[Lov om jakt og fangst av vilt \(viltloven\)](#) har til formål at vilt og deres leveområder skal forvaltes i samspill med naturmangfoldloven, slik at produktivitet og artsrikdom bevares. Innenfor denne rammen kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv. Viltloven regulerer også hvordan jakt og fangst kan utøves.

[Lov om laksefisk og innlandsfisk mv. \(lakse- og innlandsfiskeloven\)](#) regulerer anadrome laksefisk (laks, sjøørret og sjørøye), innlandsfisk og andre ferskvannsorganismer. Loven har som formål å sikre at disse artenes naturlige bestander og deres leveområder blir forvaltet slik at mangfoldet og naturens produktivitet bevares.

Formålet med [lov om friluftslivet \(friluftsløven\)](#) er å verne friluftslivets naturgrunnlag og sikre allmenhetens rett til ferdsel og opphold i naturen, slik at muligheten til å utøve friluftsliv som en helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig fritidsaktivitet bevares og fremmes.

[Lov om utnytting av rettar og lunnende m.m. i statsallmenningane \(fjelloven\)](#) gir regler for forvaltning av statsallmenningene. Loven sikrer at inntekter fra jakt og fiske blir igjen lokalt, og går tilbake i området for å forvalte og utvikle jakt, fiske og friluftslivstilbudet, som for eksempel stier, bruer, hytter, båter, rypetaksering, fiskeutsetting, prøvefiske.

[Lov om bygdeallmenninger \(bygdeallmenningsloven\)](#) inneholder et samlet lovverk for forvaltning og administrasjon av bygdeallmenningene, samt nærmere bestemmelser om de enkelte bruksrettene (virkesretten, seter- og beiteretten og retten til jakt, fangst og fiske).

[Lov om folkehelsearbeid \(folkehelseloven\)](#) med aktuelle forskrifter stiller krav til ulike virksomheter i kommunen blant annet når det gjelder støy, inneklima, utslipp til luft, grunn eller vann, ulykke- og skadeforebygging samt hygieniske forhold. Miljørettet helsevernarbeid skal fremme folkehelsen og bidra til å sikre befolkningen mot miljøfaktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen.

[Lov om vern mot forurensninger og om avfall \(forurensningsloven\)](#) skal verne det ytre miljøet mot forurensning og redusere eksisterende forurensning, samt redusere mengden avfall og fremme bedre avfallshåndtering.

I 2018 ble det gjort en endring i [lov om naturskadeforsikring \(naturskadeforsikringsloven\)](#) som åpnet for at eier av en bygning kan få erstattet tomteverdien og bygge et annet og tryggere sted etter omfattende naturskadehendelse på bygningen.

Formålet med [loven om jord \(jordloven\)](#) er å sikre at arealressursene i Norge brukes på en mest mulig samfunnsriktig måte.

[Lov om matproduksjon og mattrygghet \(matloven\)](#) skal sikre helsemessig trygge næringsmidler og fremme helse, kvalitet og forbrukerhensyn langs hele produksjonskjeden, samt ivareta miljøvennlig produksjon. Loven skal videre fremme god plante- og dyrehelse.

[Lov om kulturminner \(kulturminneloven\)](#) har til formål å verne kulturminner og kulturmiljøer både som del av vår kulturarv og som ledd i en helhetlig miljø- og ressursforvaltning.

[Forskrift om begrensning av forurensning \(forurensningsforskriften\)](#) regulerer flere områder for vern av ytre miljø, samt kommunale vann- og avløpsgebyrer og forurensningsmyndighetenes mulighet til å innkreve gebyr for arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven.

[Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall \(avfallsforskriften\)](#) beskriver hvordan forskjellig type avfall skal behandles.

[Forskrift om rammer for vannforvaltningen \(vannforskriften\)](#) er hjemlet i forurensningsloven, plan- og bygningsloven og vannressursloven, og forvaltes av Klima- og miljødepartementet og Olje- og energidepartementet i fellesskap. Vannforskriften skal sørge for at vannmiljøet blir beskyttet og brukt på en bærekraftig måte.

[Forskrift om fremmede organismer](#) ble vedtatt i juni 2015 og har som formål å hindre innførsel, utsetting og spredning av fremmede organismer som medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet.

[Forskrift om bærekraftig skogbruk \(bærekraftforskriften\)](#) har som formål å fremme et bærekraftig skogbruk som sikrer miljøverdiene i skogen, aktiv forynging og oppbygging av ny skog, og god helsetilstand i skogen, jf. § 1 i skogbrukslova.

[Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst](#) er en samling av det meste av offentlige regler om jakt, felling og fangst. Bestemmelsene i forskriften retter seg først og fremst mot jegere og fangstfolk.

[Forskriften om forvaltning av hjortevilt \(hjorteviltforskriften\)](#) skal bidra til at forvaltningen av hjortevilt ikke reduserer naturens produktivitet og mangfold på kort eller lang sikt. Ifølge forskriften

har kommunen et stort ansvar for offentlige interesser knyttet til hjortevilt, blant annet opplevelsesverdier, biologisk mangfold og trafikkproblemer. Videre skal kommunen vedta mål for bestandsutvikling av elg, hjort og rådyr i sitt område med hensyn til produktivitet og mangfold.

[Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav §§ 18 - 25](#) har som formål å sikre tilfredsstillende kvalitet på gjødselvarer og legge til rette for at produktene kan utnyttes som ressurs. Forskriften skal også bidra til en miljøforsvarlig forvaltning av jordsmonnet og ivareta hensynet til biologisk mangfold.

Tilskuddsordningen etter [forskriften om tilskudd til viltformål](#) skal bidra til en forvaltning som fremmer et høstingsverdig overskudd av viltet. Kommunen kan få tilskudd til informasjon om jakt og jaktmuligheter, oppretting og drift av lokale samarbeidsråd, kartlegging av viltressursene og viltets leveområder i kommune, og innarbeiding av disse i kommunale planer etter plan- og bygningsloven.

I 2017 trådte en ny [forskrift om dokumentasjon, saksbehandling og erstatning etter naturskader \(naturskadeerstatningsforskriften\)](#) i kraft. Loven regulerer statens tilbud om erstatning for naturskader som det ikke er mulig å forsikre seg mot gjennom en vanlig forsikringsordning. Naturskade må direkte skyldes en naturulykke (skred, storm, flom, jordskjelv o.l.).

Tilskuddsordningen etter [forskrift om tilskudd til drenering av jordbruksjord av jordbruksjord](#) skal bidra til å øke kvaliteten på tidligere grøftet jordbruksjord. Drenering av dårlig drenert jord vil øke potensialet for jordbruksproduksjon, samt redusere faren for erosjon og overflateavrenning av næringsstoffer til vassdrag.

Tilskuddsordningen etter [forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket](#) skal bidra til å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap, samt redusere forurensningen fra jordbruket.

[Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket](#) har som formål å bidra til et aktivt og bærekraftig jordbruk innenfor de målsettingene Stortinget har trukket opp.

[Forskrift om gjødslingsplanlegging](#) har som formål å gi grunnlag for kvalitetsmessig god avling, begrense avrenning til vassdrag og tap av næringsstoffer til luft fra jordbruksarealer. Gjødselplanlegging skal videre sikre en ressursmessig, riktig utnytting av næringsstoffer i jordsmonnet og fra mineralgjødsel, husdyrgjødsel, slam og annen organisk og uorganisk gjødsel.

[Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav](#) skal sikre tilfredsstillende kvalitet på produkter som omfattes av forskriften. Den skal også forebygge forurensningsmessige, helsemessige og hygieniske ulemper ved tilvirkning, lagring og bruk av gjødselvarer av organisk opphav, samt legge til rette for at disse produktene utnyttes som en ressurs. Forskriften skal også bidra til en miljøforsvarlig forvaltning av jordsmonnet og ivareta hensynet til biologisk mangfold.

[Forskrift om plantevernmidler](#) skal sikre en forsvarlig og skånsom bruk av plantevernmidler i landbruket og ellers i samfunnet hvor forskriften gir tillatelse til bruk. For kjøp og bruk av plantevernmidler kreves det et autorisasjonsbevis, som gis til personer som har gjennomgått en obligatorisk opplæring og som har et yrkesmessig behov.

[Forskriften om forvaltning av bever](#) skal legge til rette for en lokal og bærekraftig forvaltning i samsvar med forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5. Etter forskriften skal kommunen fastsette bestandsmål for bever og samarbeide med nabokommuner med felles vassdrag med beverforekomst. Kommunen kan fastsette kvoter for jakt og fangst av bever for hele eller deler av kommunen.

[Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging](#) (2014) skal fremme samfunnsøkonomisk effektiv ressursutnyttelse, god trafiksikkerhet og effektiv trafikkavvikling. Planleggingen skal bidra til å utvikle kompakte bærekraftige byer og tettsteder, redusere transportbehovet og legge til rette for klima- og miljøvennlige transportformer. I henhold til klimaforliket er det et mål at veksten i persontransporten i storbyområdene skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange.

[Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning](#) (2018) skal sørge for at kommunene, fylkeskommunene og staten prioriterer arbeidet med å redusere klimagassutslipp. Det bør også legges vekt på gode helhetlige løsninger som ivaretar økosystemer og arealbruk med betydning for klimatilpasning.

[Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023](#) (2019) utarbeides av regjeringen hvert fjerde år. De nasjonale forventningene skal legges til grunn for arbeid med kommunale planer. Dokumentet omtaler spesielt en bærekraftig areal- og samfunnsutvikling og attraktive og klimavennlig by- og tettstedsområder.

Formålet med [retningslinjen for behandling av støy i arealplanlegging](#) er å legge til rette for en langsiktig arealdisponering som forebygger støyproblemer.

[Meld. St. 41 \(2016–2017\) Klimastrategi for 2030 - norsk omstilling i europeisk samarbeid](#) legger til rette for betydelige utslippsreduksjoner nasjonalt. Regjeringen vil oppfylle Parisforpliktelsen, sammen med EU, for å redusere de ikke-kvotepfiktige utslippene som i hovedsak kommer fra transport, jordbruk, bygg og avfall. Disse utslippene skal reduseres med 40 prosent fra 2005 til 2030 gjennom kostnadseffektive tiltak.

[Meld. St. 18 \(2016-2017\) Bærekraftige byer og sterke distrikt](#) omhandler hvilken retning regjeringen mener det er riktig å gå for en videre utvikling av byer og tettsteder, distrikter og regioner.

[Meld. St. 33 \(2016–2017\) Nasjonal transportplan 2018 - 2029](#) vil legge til rette for betydelige kutt i klimagassutslippene fra transportsektoren. Etater og underliggende virksomheter skal ta hensyn til klima, naturmangfold og vannmiljø allerede i planleggingsfasen. Vegtrafikk påvirker lokal luftkvalitet og støynivået i tettbygde områder. Det er derfor viktig å legge til rette for effektive virkemidler som fremmer kollektivbruk, sykkel og gange og samtidig begrenser bilbruk, bedrer lokal luftkvalitet og reduserer støynivået.

I [Meld. St. 25 \(2015–2016\) Kraft til endring - Energipolitikken mot 2030](#) ses forsyningssikkerhet, klima og næringsutvikling i sammenheng. Regjeringen vil at Norge skal være en foregangsnaasjon innen miljøvennlig energibruk og produksjon av fornybar energi. Energisystemet må være bærekraftig både økonomisk, økologisk og sosialt. Utformingen av energipolitikken må på en god måte ta hensyn til energiforsyningssikkerheten, klimautfordringene, natur, miljø og verdiskaping. Regjeringen ønsker å dreie oppmerksomheten i energipolitikken fra støtte til kjente produksjonsteknologier, over mot innovasjon og utvikling av nye energi- og klimaløsninger.

[Meld. St. 45 \(2016–2017\) Avfall som ressurs - avfallspolitikk og sirkulær økonomi](#) presenterer avfallspolitikkens rolle i en sirkulær økonomi. Meldingen vektlegger avfallsforebygging, økt ombruk og materialgjenvinning.

Ifølge [Meld. St. 11 \(2016–2017\) Endring og utvikling - En fremtidsrettet jordbruksproduksjon](#) skal landbrukssektoren bidra til å redusere Norges utslipp av klimagasser og nå 2030-målene. Klimaendringene og press på ressursgrunnlaget krever gode tilpassinger i landbruket. Bærekraftig jordbruk er ett av de fire hovedmålene i norsk jordbrukspolitikk. Det er et mål å produsere mat og

utnytte fornybare ressurser, og samtidig redusere klimagassutslippene på en kostnadseffektiv måte.

[Meld. St. 6 \(2016–2017\) Verdier i vekst - Konkurransedyktig skog- og trenæring](#) peker på mulighetene som ligger i aktiv bruk av skogressursene, og den omtaler tiltak som kan bidra til å fremme verdiskaping og et grønt skifte i økonomien. Med grunnlag i en beskrivelse av skogressursene omtaler meldingen bærekraftig skogbruk, effektiv transport fra skog til industri, konkurransedyktig og verdiskapende foredlingsindustri og forskning og innovasjon i skogsektoren. Det må utvikles nye produkter, som er mindre ressurskrevende og mer klimavennlige. Skog- og trenæringen kan spille en viktig rolle i framtidens bioøkonomi.

I [Meld. St. 10 \(2016–2017\) Risiko i et trygt samfunn - Samfunnssikkerhet](#) omtales åtte sentrale områder av stor betydning for samfunnssikkerheten. Et av disse gjelder naturhendelser. Hvert år ødelegger naturhendelser som flom, skred, skogbranner og storm store verdier. Naturhendelsene kan føre til stor økonomisk skade, og kan representere fare for liv og helse, hus og kritisk infrastruktur. Klimaendringene vil mest sannsynlig føre til mer ekstremvær, og derfor vil utfordringene med naturhendelser bli større i årene som kommer. Godt forebyggende arbeid og aktiv tilpasning til et endret klima er viktig for å håndtere utfordringene best mulig. Kommunene har hovedansvaret i arbeidet med å forebygge flom- og skredskader. NVE bidrar blant annet med farekartlegging, formidling av kunnskap og innspill til kommunale arealplaner.

I [Meld. St 15 \(2011-2012\) Hvordan leve med farene – om flom og skred](#) gis en bred omtale av naturskade og klimaendringer, og behovet for å styrke det forebyggende arbeidet på beredskapsområdet. Regjeringen vil gjøre det enklere for kommunene å ta hensyn til klimaendringer i sin langsiktige planlegging ved å styrke veiledning og tilgangen på forskningsbasert kunnskap.

[Meld. St. 33 \(2012-2013\) Klimatilpasning i Norge](#) tar for seg myndighetenes arbeid med å legge til rette for at alle kan ta sitt ansvar for klimatilpasning på en mest mulig effektiv måte. Kommunen står i førstelinje i arbeidet med å tilpasse seg klimaendringene. For at kommunen skal kunne utføre oppgavene sine på en måte som sikrer robuste og bærekraftige lokalsamfunn i framtida, er det nødvendig at hensynet til et endret klima blir en integrert del av de kommunale ansvarsområdene.

I [Meld. St. 14 \(2015–2016\) Natur for livet - Norsk handlingsplan for Naturmangfold](#) er hovedmålet for 2020 å stanse tapet av biologisk mangfold. Meldingen framhever behovet for økt kunnskap om naturmangfold i kommunene, dette inkluderer kunnskap om ulike økosystemers betydning for klimatilpasning. Regjeringen understreker at en forutsetning for å lykkes med det grønne skiftet er å ta vare på naturmangfoldet for nåværende og framtidige generasjoner.

[Meld. St. 18 \(2015–2016\) Friluftsliv - Natur som kilde til helse og livskvalitet](#) har som hovedmål at en stor del av befolkningen skal bedrive friluftsliv jevnlig. Regjeringen vil derfor at friluftsliv i nærmiljøet skal prioriteres i det offentlige friluftslivsarbeidet. Meldingen understreker viktigheten av å ivareta og videreutvikle grøntstrukturer i byer og tettsteder. Alle boliger bør ha mindre enn 500 meter til nærmeste allment tilgjengelige grøntområde/stiområde eller sammenhengende sti-/turveinett. Regjeringen oppfordrer også kommunene til å markere langsiktige utbyggingsgrenser.

Ifølge rapporten [NOU 2010:10 Tilpasning til et klima i endring](#) er det viktig at planleggere og beslutningstakere tar i bruk klimaframskrivninger i planarbeidet, i tillegg til den kunnskapen de allerede besitter og bruker i form av historiske data og kjennskap til lokale forhold.

[NOU 2015: 16 Overvann i byer og tettsteder - som problem og ressurs](#) er ikke en direkte føring for kommunene, men utreder og fremmer forslag til tilfredsstillende og tydelige rammebetingelser for håndtering av overvann i tettbebyggelser, både i dagens klima og etter forventede klimaendringer.

[Bedre vekst, lavere utslipp - regjeringens strategi for grønn konkurransekraft](#) skal bidra til å gi forutsigbare rammer for den grønne omstillingen i Norge. Strategien fastslår syv prinsipper og presenterer politikk for å styrke vår grønne konkurransekraft og omstille Norge til et lavutslippssamfunn.

2 Kommunens ansvar og plikter i henhold til lov- og forskriftsverk

Kommunen skal ta klimahensyn i all planlegging etter plan- og bygningsloven. På hjemmesiden til www.miljokommune.no finnes en [oversikt over kommunens myndighet og plikter](#) på klimaområdet gjennom diverse lover, forskrifter og føringer. På samme nettside finnes også oversikter over kommunens myndighet og plikt på en rekke andre områder - for eksempel innen avfall, forurensning og naturmangfold. Oversikt over kommunens myndighet og plikt innen klimatilpasning finnes [her](#).

3 Regionale føringer

[Fylkesdelplan for Samordnet Miljø-, Areal- og Transportplanlegging \(SMAT\) 2009-2030](#) forutsetter at en stor del av ny boligbygging i Hamar skal skje i form av fortetting i etablerte områder og gir en rekke føringer for arbeidet med klima og energi.

[Regional samferdselsplan 2012-2021](#) skal gi overordnede føringer for samferdselspolitikken i Hedmark, prioriteringer for utbygging av infrastruktur og kollektivtilbud, og den skal peke på strategiske valg for samferdselsutviklingen i hele fylket.

[Regionale vannforvaltningsplaner med tiltaksprogram](#) ble vedtatt i fylkestingene i desember 2015. De regionale vannforvaltningsplanene er et sentralt verktøy for helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannmiljøet og vannressursene våre.

[Energi- og klimaplan for Hedmark](#) ble revidert i april 2016. Dokumentet redegjør for de overordnede mål og delmål Hedmark fylkesting har vedtatt for klima- og energiarbeidet i Hedmark i tidsperspektivet fram mot 2030. Videre redegjøres det for de tiltaksgrupper og enkelttiltak som vurderes som riktig og nødvendig for å nå planens målsetninger.

[Regional Planstrategi 2016-2020](#) uttrykker hovedambisjonen og hovedsatsningsområder for Hedmark.

[Klimaprofil Hedmark](#) ble publisert i 2017. Klimaprofilen gir et kortfattet sammendrag av klimaet, forventede klimaendringer og klimautfordringer i Hedmark.

[Bioøkonomistrategi for innlandet 2017-2024](#) skal bidra til økt konkurransekraft og verdiskaping i Innlandet, og til det grønne skiftet i den nasjonale økonomien. Utviklingen skal skje på en måte som sikrer fremtidig tilgang på ressursene og utvikling av et bærekraftig næringsliv.

[FylkesROS for Hedmark 2018-2021](#) er en revidert utgave av *Regional plan for samfunnssikkerhet og beredskap* utarbeidet i samarbeid mellom Fylkesmannen i Hedmark og Hedmark fylkeskommune. Kapittel 5 omhandler forventede klimaendringer, behovet for klimatilpasning i Hedmark og økt samhandling mellom ulike aktører innen forebyggende samfunnssikkerhet, beredskapsplanlegging og øvingsvirksomhet.

[Retningslinjer for halmbrenning i Hamarregionen](#) har som et overordnet miljømål å redusere halmbrenningen generelt. Det må hele tiden utvikles andre måter å anvende halmen på enn åpen brenning, for eksempel som energi til oppvarming. Retningslinjene skal virke som et helseforebyggende tiltak slik at befolkningen ikke påføres store helsehygieniske problemer.

I 2006 ble det vedtatt en egen, lokal [forskrift om fiske i Mjøsa med ifallende elver og bekker i Akershus, Hedmark og Oppland](#). Forskriften er i første rekke myntet på Mjøsørreten og lågåsildfisket og gjelder i tillegg til Mjøsa for Flagstadelva og Svartelva i Hamar.

Tilskuddsordning etter [forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Hedmark og Oppland](#) skal bidra til å ivareta jordbruket sitt kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturmiljøer og –minner, tilgjengelighet i jordbrukslandskapet, samt redusere bruk av plantevernmidler og utslipp til luft og avrenning til vann fra jordbruket.

4 Lokale føringer

[Forskrift om gebyr for saksbehandling og kontroll/tilsyn ved bygge- og gravearbeider i forurenset grunn, Hamar kommune, Hedmark](#) gjør det mulig for kommunen å ta inn gebyrer for behandling av tiltaksplaner og føre tilsyn.

[Forskrift om tvungen tømning av avløpsanlegg, Hamar og Stange kommuner, Hedmark](#) sikrer at alle mindre avløpsanlegg har årlig/jevnlige tømning og riktig håndtering av slam.

[Forskrift om gebyrer for saksbehandling og kontroll av avløpsanlegg, Hamar og Stange kommuner, Hedmark](#) gjør det mulig for kommunen å ta inn gebyrer for behandling av utslippssøknader og føre tilsyn

[Forskrift om utslipp fra mindre avløpsanlegg, Hamar og Stange kommuner, Hedmark](#) gir føringer for prosjektering av avløpsanlegg og valg av avløpsløsninger.

[Forskrift for tilknytningsplikt til fjernvarmeanlegg, Hamar kommune, Hedmark](#) regulerer tilknytningsplikt for større bygg innenfor et konsesjonsområde.

[Forskrift for nedgravde oljetanker, Hamar kommune, Hedmark](#) gir bestemmelser om plassering og kontroll av nedgravde oljetanker.

[Forskrift om fettholdig avløpsvann, Hamar kommune, Hedmark](#) sikrer at virksomheter som slipper ut fettholdig avløpsvann installerer fettutskillere slik at fett ikke skaper problemer på ledningsnett, pumpestasjoner og renseanlegg.

[Forskrift om renovasjon av husholdningsavfall, Hamar, Løten, Ringsaker og Stange kommuner, Hedmark](#) sørger for innsamling, transport og behandling av avfall fra husholdningene.

[Forskrift om åpning for jakt på bever i Vang Almending, Hamar kommune, Hedmark](#) trådte i kraft i 2018. Den fastsetter årlige fellingskvoter på bever og dermed bidrar til bærekraftig forvaltning av Hamars naturressurser.

Ny kommuneplan for Hamar gir mange føringer for ny kommunedelplan for miljø og klima. Et av de fem hovedmålene i kommuneplanens samfunnsdel er følgende: *"I 2030 er Hamar en bærekraftig kommune, hvor det er lett å leve miljøvennlig"*.

I kommuneplanens samfunnsdel er det også satt tydelige delmål for klima- og miljøarbeidet fram mot 2030:

- "Hamar skal ha engasjerte innbyggere med kunnskap om hvordan vi skal ta vare på naturen, og ønske om å delta i det grønne skiftet.
- Hamar sentrum skal være en 5-minutters by, hvor store deler av befolkningen kan sykle og gå til de stedene de har behov for å oppholde seg til hverdags.
- I 2030 skal vi ha en plan som tar sikte på å ha et nullutslippssamfunn i 2050.
- Kommunedelplan for miljø og klima og klimabudsjettet skal ha iverksatt tiltak, slik at vi innen 2030 når målene om 40% kutt i klimagassutslipp, sammenlignet med 2015. Dette gjelder særlig utslipp fra bygg, transport og avfall, og utslipp knyttet til innkjøp av varer og tjenester"

Langsiktig arealstrategi i Kommuneplanens samfunnsdel har også en rekke punkt som gir føringer for Kommunedelplan for miljø og klima, noen er gjengitt her:

- "Vi må legge til rette for fortetting og endring der det gir størst effekt: i og nær sentrum, ved knutepunkter og langs kollektivaksene.
- Vi skal lokalisere næringsvirksomhet etter ABC-prinsippet for å oppnå effektiv arealutnytting, begrenset transport og positivt samspill mellom ulike aktører.
- Vi vil at Hamar skal vokse og gi plass til nye innbyggere og næringsliv, men samtidig ta vare på dyrket mark og grøntområder.
- Vi vil ha et regionalt perspektiv i planleggingen og være pådriver overfor fylket og nabokommunene for å utvikle en ny felles SMAT-plan. Denne planen må gi Hamar anledning til å satse på en variert nærings- og boligutbygging. Vi vil aktivt bidra i «Areal- og transportstrategi for Mjøsa».
- Vi skal prioritere kollektivtransport, gående og syklende i sentrum og legge til rette for innfartsparkering i utkanten av sentrum langs de fire hovedinnfartsårene.
- Vi skal sikre og tilrettelegge sammenhengende og gode sykkel- og kollektivforbindelser.
- Vi skal sikre biologisk mangfold og blå og grønne nærrekreasjonsarealer, ferdselsårer og forbindelser.
- Vi skal planlegge for klimatilpasning med åpne robuste vannveier og infiltrasjons- og fordrøyningsarealer i kombinasjon med blågrønn struktur for rekreasjon.
- Vi skal vurdere å omdisponere dyrket mark der det gir stor positiv samfunnsnytte og/eller positivt klimaregnskap totalt. Dette kan utløse krav om nydyrking.
- Vi skal stimulere til innovasjon og grønn omstilling i utbyggingsprosjekter.
- Vi skal sørge for å ha turstier med god tilgang til Mjøsa, Flagstadelva, Svartelva og andre attraktive rekreasjonsarealer.
- Vi vil ta vare på Furuberget og Frøbergsberget som Hamars nære bymark.
- Vi vil styrke de etablerte bygde- og bydelsentrene med flere boliger, bedre kollektivtilbud og hverdagsfunksjoner i nærmiljøet: Hjellum, Ridabu, Storhamar, Ingeberg, Smeby/Solvang, Slemsrud og Stavsberg.
- Vi vil legge til rette Hedmarksvidda for hytte- og reiselivsutbygging, der det er forenlig med naturverdier og allmenhetens friluftslivsinteresser.

I [Planstrategi for Hamar kommune 2016 - 2019](#) står det at i alle planer i Hamar kommune skal følgende tema være gjennomgående:

- Grønt skifte
- Folkehelse
- Mangfold og integrering